

Dombhátai Hírlevél 2021. december

A Muramenti Dombhátak Cselekvő Közösségei című projekt bemutatása

A Bázakerettye Község Önkormányzata vezette konzorcium sikerrel pályázott a „Helyi identitás és kohézió erősítése” című Terület- és Településfejlesztési Operatív programban. A projekt tíz település önkormányzata és egy vidékfejlesztési egyesület konzorciumában, összesen tíz települést érintve valósul meg.

Együttműködő partnerek:

Bázakerettye Község Önkormányzata
Becsehely Község Önkormányzata
Borsfa Község Önkormányzata
Kerkaszentkirály Község Önkormányzata
Kistolmács Község Önkormányzata
Letenye Város Önkormányzata
Lispezsentadorján Község Önkormányzata
Muraszemenye Község Önkormányzata
Semjénháza Község Önkormányzata
Tótszentmárton Község Önkormányzata
Zala Zöld Szíve Vidékfejlesztési Egyesület

A projekt célja:

Az átalakított hegyhátai gazdálkodás mellé az adekvát hegyhátai társadalmi, közösségi élet kialakításának segítése, hogy a gazdasági diverzifikálás (turisztikai szolgáltatások kialakítása és új mediterrán gyümölcsök termesztése) mellett elősegítse a helyi közösségek megerősödését, növelje az egymás iránt és a térség fennmaradása iránt érzett felelősséget a térségben. Összekovácsolni a települések közösségét, a különböző korosztályokat, az eltérő érdeklődésű embereket. Mindez a sokszínű, változatos és tartalmas közösségi programok által valósulhat meg.

A projekt rész céljai: Az aktív közösségek mobilizálásával, közös stratégia kialakításával vonzóvá tenni a településeket az ideszületett és az innét elszármazott fiatal generációk számára. Fel kell tárnunk azokat a társadalmi tartálékokat, amelyek a településeken még fellelhetők és közösségi tervezéssel program-

ma kell formálni azok továbbélését. Biztosítani kell a szellemi bázis továbbfejlődését, tapasztalatszerzését és tudásátadását. A hagyományokra alapozott új, településhatárokon átívelő, a településeket összekötő programsorozatokkal kell biztosítani a közös identitás megőrzését.

Tervezett közösségi akciók, tevékenységek, események, programok, folyamatok:

1. A közösségi tevékenység történeti feltárása
2. Községi szomszédolások, egymás ünnepeinek látogatása
3. Községi kiállítás (road show) készítése és bemutatása a projekt 10 településén
4. Községi találkozók, civil, vállalkozói fórumok szervezése
5. A dombhátai értékek és erőforrások feltárása, a dombhátai értéktár bizottság megalapítása
6. A dombhátai örökség napja
7. Generációk tudáscseréjéhez kapcsolódó rendezvénysorozat
8. Ismeretterjesztő előadássorozatok
9. A vidéki települések jövőképeinek tervezése, alakítása jövőkép klub formájában
10. A dombhátai nyilvánosság fórumainak megteremtése
11. Részvételi fórumok a projekt teljes időtartama alatt
12. Képzések szervezése
13. Tanulmányutak szervezése
14. Közlekedésbiztonsági program
15. Bűnmegelőzést és közbiztonság javítását segítő programok
16. Eszközbeszerzés
17. Községi információs pontok kialakítása

Kedvezményezett neve: Bázakerettye Község Önkormányzata
A projekt azonosítószáma: TOP-5.3.1-16-ZA1-2017-00006
A vissza nem térítendő támogatás összege: 52.999.370 Ft
Támogatási intenzitás: 100%

A projektről további információkat talál a www.dombhatak.hu/bemutakozas oldalon.

Bázakerettye

Bázakerettye a Zalai Domság délnyugati részén, Nagykanizsától 30, Letenyétől 12 km-re, az ún. Hidegvölgyben fekszik. Lakosság száma 739 fő. Közös önkormányzati hivatala 9 települést koordinál.

A legkorábbi írásos emlékek a 14. század környékéről erednek, amikor is a területet a Zichy család birtokolta. Ellueybaza és Kerethye régen két különálló település volt, ahol elsősorban paraszti állattartó- és erdőgazdálkodás jellemezte, de az 1700-as évektől a szőlőművelés is megjelent a fennmaradt térképek tanúsága szerint.

Az 1800-as években a lakosság száma már 200 fő körüli emelkedett, de a település életében a robbanásszerű fordulatot az 1930-as években a kőolaj- és földgázbányászat beindulása hozta el. Báza és Kerettye 1937-ben egyesült.

Az 1920-as években az Eurogasco vállalat próbafúrásokat végzett a térségben, melynek eredményeként 1928-ban a település határában, Budafapusztán – dr. Papp Simon geológus vezetésével talált olaj robbanásszerű fejlődést hozott a község életébe. Az infrastrukturális és demográfiai fejlődésen átment település hamar a térség meghatározó szereplőjévé vált, nem csak az ipari potenciál, hanem a szociális és kulturális intézményrendszerek fejlődése terén is. Az 1960-70-es években 1700-an is dolgoztak a településen. A véges szénhidrogénkészletek kimerülése azonban a termelés csökkenéséhez vezetett és az 1990-es évektől a szénhidrogénipar fokozatosan veszített a jelentőségéből. Ennek ellenére Bázakerettye megőrizte központi szerepét a mikrorégióban, hiszen az infrastruktúra és intézményrendszer megmaradt. Ezek közül ma is kiemelkedik az 1940-ben alapított Déryné Művelődési Ház, amely a fennmaradt intézmények közül leginkább jeleníti meg mindazt a bányász hagyományt és kulturális örökséget, amelyet elődeink ránk hagytak.

/Forrás: Bajzik Zsolt: Jószerencsét Bázakerettye/

Épített környezet

Gyakorlati a földszintes magastetős, amerikai mintára épült házak, melyek körül mintha csak egy parkban lennének elszórva, nincs kerítés. Előfordulnak még ikerlakások és kétemeletes úgynevezett pontházak is. Mára azonban akad néhány modernebb divatirányzatot követő újjépítész ház is.

Bázakerettye településképét jelentősen meghatározza a kitermelőkutak látványa. A zöldövezeti területek számos helyen himbát vagy már elzárt kutat rejtnek.

Mára az olajipari üzemek helyét különböző kis- és középvállalkozások foglalták el, munkát biztosítva ezzel az itt letelepedők egy részének.

Bázakerettye infrastruktúrája és intézményi ellátottsága ma is különösen jónak mondható. Óvoda, általános iskola (1-4. osztályig), orvos, fogorvos, gyógyszertár, szociális otthon, posta, fátalep, lakatos műhely, pékség, étterem és szálloda működik a településen.

Kerettye községrészben található a Szűz Mária Neve Templom, Bázában pedig a Nagyboldog-asszony Kápolna. Mindkettő az 1900-as évek elején épült, s a mai napig szolgálja a közösséget a letenyei Szentháromság Plébánia filiájaként működve.

A települést érinti a Csömödér-Kistolmács kisvasút vonal és a Rockenbauer Pál-féle Dél-dunántúli Kék Túra útvonal, s számos kirándulós hely veszi körbe (Budafai Arborétum, Kistolmács Tó, Vétyemi Ösbükkös). Az önkormányzat által üzemeltetett termálfürdő pedig egy felszített víztükrű úszómedencével, 2 melegvízű élménymedencével, jacuzzival és bébipancsolóval is rendelkezik. 2012-ben kialakításra került az iskola a művelődési ház és a strand közti fás területen a dr. Papp Simon emlékpark. Ezen kívül még sport- és tekepálya színesíti a lehetőségek palettáját.

Bázakerettye a jelenben

Mint a legtöbb környékbeli településen, az átlagéletkor Bázakerettyén is rohamosan emelkedik. Az elvándorlás mellett elkezdődött egy lassú betelepülési folyamat is. Mindent megteszünk iskolánk és óvodánk fennmaradásáért. A település infrastrukturális ellátottsága még mindig kiváló. Az önkormányzattal együttműködve több munkáltató és civil szervezet van aktívan jelen.

Települési és tájegységi értéktárat hoztunk létre, melyek tevékenységét a hagyományörzésen túl szeretnénk kiterjeszteni a helyi és térségi rendezvények, együttműködések és pályázati tevékenységek erősítésére. Elismerjük és támogatjuk a helyi termelők, kézművesek tevékenységét. Közös önkormányzati hivatalunk 9 települést koordinál és itt működik az EFOP-3.9.2-16-2017-00050 (Humánkapacitások fejlesztése Muraföldén), illetve a TOP-5.3.1 (Dombhátak cselekvő közösségei) projektiroda is.

A turisztikai alapú gazdaságfejlesztés és a település lakosság megtartóképességének erősítése jegyében több olyan beruházás is elindult a településen, amely az eddigieknél aktívabb és attraktívabb módon hivatott megőrizni az olajipari emlékeit, s ezáltal közvetve segíti elő az idegenforgalmi célú fejlesztéseket is.

A településről további információkat és képeket talál a www.dombhatak.hu/bazakerettye oldalon.

Becsehely

Becsehely Zala megyében a horvát határtól 8 km-re, az M7-es nemzetközi fő közlekedési út mentén található. A községet kelet-nyugat irányban átszelő 7-es számú főút földrajzilag is kettéosztja a falut. Északról a zalai dombság kezdődik, dél felé pedig a Muráig terjedő síkság terül el. A község Zala megye legősibb települései közé tartozik. Becsehelyen két szomszédos lelőhelyen folyt régészeti ásatás, melyeken az újkőkor (i. e. 6000-4500) összes fázisának emlékei felszínre kerültek. Ugyancsak a régészeti leletekből valószínűsíthető, hogy a római kor I-II. századában a római provincia egyik őrhelye lehetett.

Az Árpád-korban a település a zágrábi püspökséghez tartozott. Becsehely településnek 1320-ban Boxse, 1354-ben Bekchunelnek írták a nevét, mely Bekcsény földjére, birtokára utal. Keresztelő Szent Jánosról elnevezett plébániáját 1334-ben alapították, s a főesperesség, a középkori Zala megye jelentős részének egyházi előjárója volt. A XIV. századtól fontos vásárhely, a XV. századtól mezőváros lett. 1546-ban a török támadás következtében 30 porta leégett, 1555-ben pedig pestis pusztított a településen. A török pusztítás után önálló plébániája megszűnt, Bécchez, majd Letenyéhez tartozott, és csak 1928-ban kapott ismét önálló plébániát.

Becsehelyhez tartoznak Pola, Tuskópuszta, Újmajor és Szurdapuszta. A falu dűlőrészei: Gerecse, Perenye, Gyanócz eredetileg szintén önálló községek voltak. Az 1940-ben Becsehelyhez kapcsolták Polát, az egyesített település neve előbb Bekcsény-Pola, 1942-től pedig Becsehely lett. A községrészeket még napjainkban is ismeri és elkülöníti a lakosság. Napjainkban a települést erőteljes fejlődés jellemzi, mivel fokozatosan a térség egyik központjává vált, népessége kb. 2000 fő.

Egyre jelentősebb szerepet kap a községben a szőlő- és bortermelés. Becsehely hegyközsége a Zalai Borút Egyesület tagja. Két csodálatos templommal büszkélkedik a község: a XIII. századból származó polai román stílusú és az 1758-ban épült becsehelyi barokk templommal. Természeti értékei közül különösen kiemelkedik a kakasmandinkó virág. E ritka, védett növény jellegzetes élőhelye a becsehelyi hegyháton van.

Az első népiskola 1807-ben létesült a községben, az alapfokú oktatás azóta folyamatos. Az iskola épületét 2010-ben részben elbontották, és több pályázati forrásból, valamint önkormányzati önerőből újat építettek, illetve teljesen felújították. Jelenleg az általános iskola körzeti feladatot is ellát. A község könyvtára is az iskolán belül működik. A környék legnagyobb tornatermével a becsehelyi iskola büszkélkedhet, melyet a 2018. év során teljesen felújítottak.

Az 1951-ben alapított óvoda jelenleg 3 csoportban 70 fő feletti gyereklétszámmal működik. 2021-ben átadásra került önkormányzati és pályázati támogatásból épült a Cseperedők Bölcsőde.

Faluház önkormányzati fenntartásban működik, ami pályázaton elnyerte az Integrált Községi és Szolgáltató Tere - IKSZT kialakításának lehetőségét, mely segítségével a ház 2011. őszére megkapta végső arculatát. A 250 fő befogadására alkalmas faluház nagyon sok színes rendezvénynek ad helyet:

- Bállok (óvoda, tűzoltó egyesület, egyházközség)
- Borbarangolás
- Valentin napi rendezvény
- Farsang
- Nőnap
- Dalostalálkozó
- Borverseny
- Szüreti fesztivál
- Mártonnapi bormustra és libavacsora
- Idősek napja
- Advent vasárnap vásárok és rendezvények Falukarácsonya
- Szilveszter

Ezenkívül jóga, gyógytorna, Dalárda, Nő klub, Idősek klubja, Kerekítő, Színjátszókör szerepel az állandó programok között.

A településen szintén pályázati forrásból 2015-ben került átadásra, egy régi iskolai épület felújítását és átalakítását követően, a kisebb rendezvényeknek is otthont adó, az egyházközség működtetésében lévő közösségi ház. A településen 1927-óta van orvos. Jelenleg egy általános és egy gyermekorvos, valamint egy védőnő látja el az egészségügyi feladatokat.

Civil szervezetek:

- Becsehely Község Közművelődéséért és Kulturális Fejlesztéséért Alapítvány
- Becsehelyi Sportegyesület
- Becsehelyi Tűzoltó-, Mentő-, Hagyományörző-, Kulturális és Ifjúsági Egyesület
- Becsehely Temploméért Alapítvány
- Becsehelyi „Eszter a Rászorulókéért” Alapítvány

A településről további információkat és képeket talál a www.dombhatak.hu/becsehely oldalon.

Borsfa

A település jellegzetes dombvidéki útfalu, Egerszeg-Letenye dombvidék déli részén a 7536. sz. főközlekedési út mentén, kis völgyben húzódik. Vize a Borsfa patak. Szőlőhegye a belterülettől nyugatra szélesen húzódik, szép kilátással a vidékre. Egy kisebb szőlőhegye a keleti oldalon Valkonyával érintkezik.

Fontos jellemzője a településnek a háttérmentiség, az M7 autópálya, mint európai folyosó közelsége

Korábban Alsó- és Felső-borsfából állott, ma ezeket az új intézményterület köti egységbe. A közösségi szintér, az önkormányzati hivatal és az iskola a falu szívében található.

A letenyei kistérség része. A rendszerváltás után közigazgatásilag önálló lett a település, 1992-től 2012-ig körjegyzőségi székhely. Ezt követően 2013. január 1-től Becsehelyi Közös Önkormányzati Hivatal Borsfai Kirendeltségeként működik.

Oktatási intézményei, önkormányzati üzemeltetésű konyhája Oltárc, Várfolda településeket is kiszolgálják. Lakosságszáma: 711 fő.

A községet 1392-ben említik először oklevélben. A kanizsai váruradalom része, később királyi birtok. A török után erdőirtással teremtették meg a növekvő népesség gazdálkodási feltételeit. A XIX. század közepén-végén is nagyfokú volt a szegénység, írástudatlanság. Fellendülést a bázakerettyei olajmezők hoztak, a 30-as évek végétől a falu anyagi helyzete rohamosan javult. A II. világháború után kismértékű, de folyamatos a népesség fogyása. 1948-ban a faluban már két iskola működött, sőt 1953-ra megépült az új iskolaépület, így már 3 iskolaépület-ben tanulhattak a gyermekek.

Műemléke: a római katolikus plébániaház vagy imaház (késő barokk). A XIX sz. első felében a Berg-család XVIII. sz.-i házának felhasználásával épült. É-i részén kápolnát alakítottak ki. A nagy park közepén álló ház a gyülekezeti élet színtere a községben, nyáron pedig zenei táborok helyszíne (nagykanizsai zeneiskolások heteket töltenek itt,

alkalmanként egy-egy hangszercsoport koncertjeivel kedveskedve a helyieknek.)

Helyi védelemre érdemes: 2 kápolna

- Alsóborsfa: Szentháromság Kápolna (1896), Felsőborsfa: Rózsafüzér Királynője sírkápolna (1925), út menti feszületek, temető, a Gyümölcsösi szőlőhegyen számos favázas, borona-, ill. vert falú pince.

A turizmus jelenlétére utal, hogy Kistolmács irányából Valkonya felé a községen keresztül vezet az Országos Kéktúra útvonala, tehát az átutazók száma ma is jelentős.

Településen működő közösségek, egyesületek, alapítványok, csoportok:

- Sava-Borsfa Sportegyesület (foci)
- Borsfai Polgárőr Egyesület
- Vox Angelica Kamarakórus
- Veterán Gépekért és Traktorokért Baráti Egyesület
- Amatőr Színjátszók Csoportja
- Dancing Feet moderntánc csoport
- „Iskolánkért” Alapítvány Borsfa

A népművészeti értékek, hagyományok, népszokások életben tartása fontos a település életében, hisz a ma emberének lehetőséget nyújt a múltba tekintésre, élményszerzésre, a világ és a természet körforgásának megértésére. A teljesség igénye nélkül néhány jeles ünnep és a köré fonódó szokások, hagyományok, hiedelmek felsorolása, melyek ma is élnek a faluban:

- január 22. Vince napja
- február 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony
- február 3. Balázsolás
- Farsang – maszkázás (Vízkereszt napjától húsvét előtti negyedik napig)
- március 19. József napja
- március 25. Gyümölcscsoltó Boldogasszony napja
- Húsvét (nagyböjt, virágvasárnap, hagy hét, húsvétvasárnap, húsvéthétfő, fehérvasárnap)
- Május 1. Májusfa-állítás
- Június: Falunap / Dutra találkozó
- Augusztus 20. – Új kenyér ünnepe
- Szőlőszüret – szüreti mulatság
- november 25. – Katalin – nap
- december 13. – Lucázás
- Karácsony napja – betlehemezés
- Karácsony másnap – regölés

Forrás:

- Fejezetek Borsfa történetéből, Horváth László 2000.
- A turizmus esélyei a Válicka völgyében – Életformák keresztútján, Műhelymunka, Chrome Kreatív Munkák Kft. 2007.
- www.borsfa.hu

A településről további információkat és képeket talál a www.dombhatak.hu/borsfa oldalon.

Kerkaszentkirály

A település története

A falu legkorábbi írásos említése 1322-re esik. A település honfoglalás előtti története homályba vész. A Római Császárság fennhatósága alá tartozott Pannónia részeként a rómaiak idején. Ők az itt eltöltött mintegy 4 évszázaduk alatt meghonosították a környező dombokon a szőlőtermesztést, elterjesztették az ésszerű földművelést.

A rómaiak után a népvándorlással a hunok váltak a terület urává. A falut kettészelő folyó Kerka királynőről, Attila hun király feleségének édesanyjáról kapta a nevét.

Zenthkyral 1644ig a Bánffy család birtokában volt, majd a Nádasdy grófokéban. Eszterházy Pál tulajdonába a 17. század végén került. A török hódoltság idejében Kurth Agga volt a földesúr. A 17. században egyaránt jelentős lehetett az állattenyésztés és a földművelés is, de az itt élők állandó létbizonytalanságban voltak, mivel területeik a hadiút mellett terültek el.

A 18. század közepétől indult fejlődésnek a falu gazdasági élete. 1935-ben már 279 gazdaság művelte a mintegy 1406 kataszter holdas területet.

A 19. század folyamán, amikor kialakultak a saját tulajdonú paraszti önellátó gazdaságok, a falu lakossága is megduplázódott, új társadalmi rend is kialakult. 1872-ben alapították meg a helyi kéttantermes iskolát, mely 56 éven át működött. 1976-ban viszont végleg bezárta kapuit. A falu lakosságának létszáma 1920-ban volt a legmagasabb, 759 fő, ezután egy lassú elöregedési folyamat vette kezdetét.

Az I. világháború, és az azutáni trianoni békekötés nagy visszaesést eredményezett a falu életében. 400 hold területet Jugoszláviához csatoltak, megszűnt a lótenyésztés és a fuvarozás, közvetlen piacát Alsólendva felé elvesztette. Valószínűleg ezeknek köszönhetően a lakosság száma is folyamatosan csökkent.

Kerkaszentkirályról is folyamatosan mozgósították a hadkötelezetteket. Az I. világháborúban 22-en, míg a II. világháborúban 20-an veszítették életüket. Nevüket a település közepén elhelyezkedő kegyeleti parkban, díszoszlopos fejfákon örökítették meg.

Az 1947-es földosztás újabb fellendülést eredményezett a faluban, viszont az 50-es években a falu egyharmada már az iparból élt. 1960. december 1-jén megalakult a Kerkaszentkirályi Határmenti Termelőszövetkezet az Eszterházy-majorban (mai Margit major).

A község lakóinak életmódja az 1970-es évekre jelentősen megváltozott. Az addig javában halászzalattal és földműveléssel foglalkozó lakosok nagy része – mintegy 70-80 százaléka – már a közeli olajmezőkön, az építőiparban, állami gazdaságban, vagy vízügyi szerveknél dolgozott.

1945 és 1980 között 76 új ház épült a faluban. Az 1970-es évektől a Zrínyi TSZE labdarúgócsapata, valamint a Tűzoltó Egyesület nagyon szép eredményeket értek el megyei versenyeken is.

1970 és 1983 között a Lenti Járási Tanács Végrehajtó Bizottságához, ezután a falu önálló önkormányzati hivatala a Csörnyeföldi Körjegyzőséghez tartozott. 2013. márciusában megalakult a Letenyei Járási Hivatal, valamint a Bázakerettyei Közös Önkormányzati Hivatal, melyhez Kerkaszentkirály is tartozik, 8 másik településsel egyetemben.

Földrajzi elhelyezkedése

Kerkaszentkirály Magyarország Nyugat-dunántúli régiójában, Zala megyében, ezen belül a letenyei járásban található község. Az országhatár szomszédságában, a magyar-horvát-szlovén hármashatár közelében fekszik. Területe 8,11 km². Közigazgatási területén halad át az M70 autópálya. A településnek részben nevet adó Kerka folyó hozzátartozik a település arculatához. A folyó hosszú évszázadokon át biztosította a megélhetést a környék lakóinak halászatból, kavicsbányászatból, a vízi malom kerekeit is a Kerka sodrása hajtotta. A folyó szabályozása óta ritkultak ugyan a veszedelmes árvizek, melyek szinte az egész települést elárasztották akkoriban, de 1972-ben, 1996-ban, 1998-ban és 2013-ban is még megriasztotta a lakókat a megáradt víztömeg.

A falu szívében helyezkedik el a Kerka-holtágból kialakított horgásztó, közepén egy szigettel, melyre egy szép, (falusi összefogással és társadalmi munkával készült) formatervezett hídon lehet átsétálni. A sziget falusi és családi rendezvényeknek egyaránt helyszínt biztosít, az ideérkező turisták is igénybe vehetik. Kemencés sütésre és bográcsos főzésre van itt lehetőség. A tó közepén tavasztól őszig egy kis szökőkút csobog.

A kerkaszentkirályi Kövi csík tanösvény a falu belterületén, a Kerka mentén mutatja be a kisszerszámos halászatot és a környék élővilágát. Rövid, de élvezetes sétát tehetünk a Természetháztól a tó végéig, útközben a világháború helyi áldozatainak állított emlékparkot is megcsodálhatjuk.

A településről további információkat és képeket talál a www.dombhatak.hu/kerkaszentkiraly oldalon.

Kistolmács

Zala megye aprófalvas, dimbes-dombos vidékén, egy erdővel körülölelt völgyben fekszik a közel 180 fős Kistolmács. Az aprófalva Zala megye dél-nyugati részén, Letenyétől 7 kilométerre, északra terül el, a Béci-patak völgyében.

A település főútján végighalad a Rockenbauer Pál Dél-Dunántúli Kéktúra 5., Rádiháza és Palin között vezető szakasza, de kerékpáros túrákra is alkalmas a Letenye, illetve Bázakerettye felé tartó út.

Legkorábbi ismert említése egy 1235-ből származó dokumentumban történik, mint

Tolmach.

Ami ekkortájt a Lendvai Bánfi családé.

A XVI. században csaknem elnéptelenedett az ekkor már Tolmácsként nevezett település. Az 1800-as

években az Eszterházyak

hűbér birtokaként ismert. 1908-tól nevezték Kistolmácsnak, ekkor már a letenyei járáshoz tartozott. Az emberek ekkor még jórészt földműveléssel, szőlő és gyümölcsstermesztéssel favágással foglalkoztak. 1940-es évek elején feltárt olajmezők a lakosság egy részének új lehetőségeket teremtett, a Magyar-Amerikai Olajipari Rt. (MAORT) bázakerettyei üzeménél helyezkedtek el a jobb megélhetés reményében, ezáltal a település népessége is jelentősen nőtt: 1949-es népszámlálás során 497 főt jegyzett.

A községben 1912-ben épült a Római Katolikus Elemi Népiskola. A tanítás 1916-ban kezdődött meg egy tanítóval. Ma már nem működik sem iskola, sem óvoda Kistolmácson. 2003-2004-ben a 240 négyzetméteres épületet Művelődési Házzá alakították. A közösségi tér ad otthont a Polgármesteri Hivatalnak, Digitális Jólét Program Pontnak, valamint a Könyvtári Információs és Közösségi helynek is. A település infrastrukturális fejlődése a 90-es években gyorsult fel. 1993-ban megépült a község egészséges ivóvíz-rendszere, majd kábel-tv és telefonhálózata.

A település a vezetékes gázhálózatot, és a csatornarendszert ma is nélkülözi.

1938-ban épült fel a Kisboldogasszony-kápolna, amely jelenleg a letenyei plébániához tartozik.

Az öregedés mellett az elvándorlás a fő oka a falu népességcsökkenésének. Az olajipar megszűnésével ismét nehéz helyzetbe került a munkalehetőség szempontjából a lakosság.

A település északi határában mesterségesen kialakított tó ma már népszerű üdülőhely.

Az 1980-as évek közepén olajipari kutatás geológiai robbantása következtében bővizű forrás tört a felszínre, mely a Béci patak vízhozamával együtt lehetővé tette, hogy megépüljön a 11 hektáros völgyzáró gátas jóléti víztározó, mely 1989-től fő ékessége a településnek. A tó nem csak a horgászoknak és a strandolóknak nyújt kellemes időtöltést. Másik jelenős turisztikai vonzerő a Csömödéri Állami Erdei Vasút, ami tölgyerdők, dombok között kanyargó 32 kilométeres útvonalán Lenti és Kistolmács között szállít utasokat. 2021. júniusban átadták a kisvasút meghosszabbított szakaszát. Az egy kilométeres vonalbővítéssel az utasok a település határában, a tóhoz közel szállhatnak le a szerelvényről.

A víztározó északi végén kialakított pihenőhely közelében tör a felszínre a Kozár-forrás. A szépen kialakított, felújított forrást sokan keresik fel, mivel vize hideg és kristálytisza, minősége a legjobb ásványvizekével vetekszik. A forrás felett félköríves terméskő talapzaton Nepumuki Szent János 2,5 m magas faszobra áll (Boa Endre és Bedi László alkotása).

A település belterületén a páratlan természeti környezetet kihasználva pihenőpark és kemping is kialakításra került. 2012-ben itt állították fel Doszpot Ferenc domborművét, a balesetben elhunyt motorosok emlékére.

Az elmúlt évtizedekben a tó megléte nagy lehetőségekkel látta el a települést turisztikai szempontból.

Számtalan gyermek és ifjúsági tábor verte fel sátrát, de a megépült vendéglátó és szállások is helyet biztosítottak úgy tematikus táboroknak, mint családos vagy egyéni turistáknak.

Az évenként megrendezett falunap igazi látványos közösségi és sport kavalkáddá fejlődött, amely kihasználja a víztározó lehetőségeit. (Sárkányhajó gyorsulási verseny, horgászverseny, tűzoltó és vízi mentési bemutató mellett vidám főzőverseny is zajlik)

A település vezetősége a helyiek elismerésére, kulturális igényeire is gondot fordítanak: Nőnap, Idősek napja, Téli műsor szórakoztatja a különböző generációkat. A település jólétéért az Önkormányzat mellett a Kistolmács jövőjéért közhasznú Egyesület is tevékenykedik.

A településről további információkat és képeket talál a www.dombhatak.hu/kistolmacs oldalon.

Letenye

Letenye a nyugat-dunántúli régióban, Zala megye dél-nyugati részén, a horvát magyar határon helyezkedik el. A forgalmas közúti határátkelő miatt az ország dél-nyugati kapujaként funkcionál. Északi domborulatait hangulatos szőlőhegyek és vadban gazdag erdők borítják. Lejtős és sík tájain főleg gabonát és kukoricát termelnek, a Mura közelében pedig ma is sok a rét és legelő.

Története

A település története legalább 700 évre nyúlik vissza, de a régészeti leletek tanúsága szerint, már a bronzkorban is lakott volt. Első írásos említése 1347-ből való, Letyne formában. Neve szláv eredetű (letó: „nyár”). Ekkor a Gutkeled család birtokában állott. 1358-ban visszazárlta a királyra a birtok. 1366-ban az új szlavón bán Széchy II. Miklós ónod váráért cserébe szerezte meg Letenyét. 1367-ben a király vásártartási jogot adott a településnek, amely 1498-tól mezőváros. 1690-től gróf Szapáry lett a vidék földesura. Letenye lendületes fejlődését elősegítette, hogy a gróf az 1760-as években a Fő téren barokk plébániatemplomot és tágas kastélyt építtetett, s itt alakította ki uradalma egyik központját. A birtok a XIX. században a gróf Andrásy család birtokába került, s 1945-ig övék is maradt. 1871-ben Letenye járási székhely lett, s lendületes fejlődésnek indult. Az I. világháború és azt követő trianoni békeszerződés nagy csapást jelentett a településre. Elveszítette mögöttes piacát a Mura-köz felé és országhatár átkelőhely lett. 1927-ben Béc, majd 1934-ben Egyeduta községek egyesültek Letenyével. 1937-ben nagyközséggé lett. A II. világháború fejleményei és az itt folyó harcok tönkretették a gazdaságot és a társadalmi berendezkedést. A háborút követően végrehajtott földreform a lakosság nagy részét érintette. Megváltozott a közigazgatási rendszer. Az ipar kialakulása vette kezdetét. 1960-tól a városiasodás útjára lépett, azonban 1971-ben a járási székhely megszüntetésével fejlődése lelassult, egyes közhivatalok Nagykanizsára települtek.

A település legújabb kori történelméből kiemelendő, hogy Letenye 1989-ben vált várossá. A várossá válás jelentős változást hozott az itt élők számára, javult a szolgáltatásokhoz való hozzáférés.

Kisvárosunk környezetében 26 település, apró és kis falvak találhatók. A kistérség települései 1994 óta tömörültek területfejlesztési társulásba. 2005. évtől ez a kapcsolat szorosabbá vált, amikor is a térség önkormányzatai megalapodást kötöttek és megalakították a Dél-Zala Murahíd Letenye Többcélú Társulást, amely a mai napig működik Dél-Zala Murahíd Letenye Térségi Társulás néven.

2013. január 1-jével ismét létrejöttek a járások, e naptól kezdődően Letenye újra járásszékhely lett.

A város lakossága közel 4 ezer fő. A családok egy része mezőgazdálkodással foglalkozik, de az ipari és a határmenti forgalomra kiépült kereskedelmi és szolgáltató egysé-

gekben is számos család találja meg megélhetését. Sajnos napjainkban a település lakossága előregedő, gyorsan fogyó, a fiatalok elvándorlása figyelhető meg. A rendszerváltás óta fokozatosan csökkent a településen működő üzemek, vállalatok, kereskedelmi egységek száma. Munkahelyek szűntek és szűnnek meg, amely az országos átlagot meghaladó munkanélküliséget eredményez. Különösen nagy gondot jelent a településen az alacsonyan képzett, illetve képzetlen munkaerő helyzete.

A város szerkezetének kialakulásában a természetföldrajzi adottságok – északon a szőlőhegyek, valamint az észak-déli irányú Béci patak – és a közlekedési útvonalak egyaránt alapvető szerepet játszanak. E tényezők alakították ki a halmazos szerkezetű település központot, melynek domináns eleme az egykori Andrásy kastély, a Könyvtár-pavilon és az azt körülvevő kastélypark.

Idegenforgalom

Idegenforgalmi szempontból jelentős a város központjában található római katolikus templom a díszes főoltárral, a Mária-kegyképpel és szobraival, a klasszicista stílusban átalakított volt grófi kastély – ma Művelődési Ház –, valamint a MAKONA tervező iroda által megálmodott Könyvtár-pavilon. A kastélyt övező 5,6 hektáros természetvédelmi parkban nyújtózkodik a többszáz éves platánfa, mely 2010-ben elnyerte az „ÉV FÁJA” címet, majd a következő évben az európai megmérettetésben az „EURÓPAI ÉV FÁJA” cím III. helyezését szerezte meg. A park területén működik évtizedek óta a kemping és a 2003-ban nyílt termálfürdő. Műemlék jellegű a volt fogadó épület, amely ma is szálloda, eszpresszó és étterem célját szolgálja. A környék erdőségei vadászati túrákra, a várost övező szőlőhegyek, továbbá a Budafai Arborétum és a kistolmácsi-tó kirándulásra és pihenésre alkalmasak.

A településről további információkat és képeket talál a www.dombhatak.hu/letenye oldalon.

Visszatekintés az I. mérföldkő szakmai munkájára

A projekt célcsoportjai: a megvalósítási helyszínek településeinek lakói, a településeken működő civil közösségek tagsága, az IKSZT-k, művelődési és kulturális intézmények munkatársai, önkéntesei, a települések döntéshozói, önkormányzati tisztviselői, egyházközségek, szakmai szervezetek, vállalkozások vezetői.

A koronavírus okozta korlátozó intézkedések miatt a érdekcsoporti partnerekkel, a települések polgármestereivel, jegyzőivel, a célterület kulturális intézmények munkatársaival a projekt célkitűzéseinek, feladatainak egyeztetése online és telefonos úton történt. A projekt megvalósításával várhatóan erősödik a célterületen élőkben a közösséghez tartozás érzése, az érintett településeken élők együttműködnek a problémák megoldásában. A konzorciumban résztvevők a támogatott projektben lehetőséget kaptak arra, hogy olyan rendezvénytervet készítsenek elő az elkövetkező évekre, amely az akcióterületen élők igényét tükrözi. A projekt megvalósításának ebben a szakaszában megkezdődtek a közösségi beszélgetések, elkészült a cselekvési terv, valamint létrejöttek az együttműködési megállapodások.

A projekt során megtörtént felmérés az alábbi kutatási módszerek alkalmazásával történt:

- kérdőívek kitöltésével,
- közösségi mélyinterjú készítésével

Közösségi interjúk

A közösségi interjú a lakosság megszólításának és bevonásának egyik fontos módszere, mert az a helyi közérzetre, az egyén és a közösség kapcsolatára, a helyi identitás tartalmára, a közösségi fejlesztési elképzelésekre kérdez. Fő célja, hogy bekapcsolódásra, a közösség, a helyi társadalom életében történő cselekvő részvételre mozgósítson.

A mélyinterjú készítés döntően szóban, néhány esetben telefonos megkeresés útján történt, de érkeztek saját kezűleg írt válaszok is. A mélyinterjúk alanyai a projekt területen élő

lakosság közül lettek felkérve. A felmérés készítése során 40 db interjú készült. Az interjú során feltett kérdések összhangban voltak a kérdőíves felmérésben érintett témákkal, a beszélgetések során a kérdőívekben megfogalmazott kérdések kerültek körül járásra, személyesebb, közvetlenebb módon a módszer jellegéből adódóan.

Mind a személyes konzultációkban, mind a kérdőíves felmérésnél a települési kötődés, az együttműködések fontosságát a döntő többség kimondottan kívánatosnak tartotta.

Közösségi felmérés

A közösségi felmérés kérdőíveinek feldolgozásából megállapítható, hogy a lakosság többsége a helyi-térségi identitás erősítését segítő közösségi szerveződésben is szívesen szerepet vállalna. Mivel jelen projekt egyik fontos eleme a rendezvénynapotár megalkotása és különféle helyi események generálása, így ez a cél a vizsgált csoport véleményével megegyezik.

A kérdőív, melyet a projektben résztvevő partnerek is véleményeztek, 10 db kérdésből állt. A kérdőívek kitöltésébe bevont személyek a konzorciumot alkotó 10 db település lakói voltak.

Összesen 50 db kérdőívet töltöttek ki a projekt eddigi időszaka alatt.

Összegezve a felméréseket, közösségi interjú 40 db és közösségi felmérés (kérdőíves módszerrel) 50 db készült el.

Az együttműködési megállapodások megkötésének a célja, hogy a projekt által érintett térség, település, településrész közösségi tevékenységének történeti feltárása és a lakosság számára elérhetővé tétele, elsősorban a közművelődési, muzeális és könyvtári intézmények és közművelődési közösségi színterek együttműködésével, valamint a projekt célkitűzései által érintett egyéb intézményekkel, szervezetekkel együtt megvalósuljon. Összesen 10 megállapodás megkötésére került sor.

